

Utlåtande om förslaget till Pargas stads klimat- och miljöprogram

Bygg- och miljönämnden 09.11.2022 § 168
302/11.00.01/2022

Beredare

Tf. miljövärdschef Petri Huovila, tfn 050 464 6866
fornamn.efternamn@pargas.fi

Pargas klimat- och miljöprogram är under beredning. Den halvfärdiga finskspråkiga arbetsversionen av programtexten finns som bilaga till föredragningslistan och så även en förteckning över åtgärder som föreslås. Programmet och åtgärderna har beretts till stor del på basis av den respons som inkommit från en invånarenkät våren 2022, en workshop som ordnades för företag och samfund i augusti och diskussioner inom arbetsgruppen för beredning av programmet. Programmet har sammanställts av en projektanställd som anställts enkom för detta projekt. Arbetsgruppen har velat inhämta bygg- och miljönämndens utlåtande om programutkastet innan programmet först till sektionen för tekniska stödtjänster, stadsstyrelsen och slutligen stadsfullmäktige för godkännande i början av år 2023. På grund av den strama tidtabellen har materialet inte ännu översatts till svenska.

I Finland godkänns snart en ändring av klimatlagen som antagligen senast i början av året ålägger även kommunen skyldigheter. Enligt lagförslaget ska "varje kommun ska [...] utarbeta en klimatplan eller uppdatera sin klimatplan minst en gång per fullmäktigeperiod. Planen ska innehålla

- 1) ett mål för hur utsläppen av växthusgaser ska minskas i kommunen,
- 2) åtgärder som ska bidra till att minska utsläppen av växthusgaser i kommunen,
- 3) uppgifter om hur utsläppen av växthusgaser har utvecklats i kommunen,
- 4) uppgifter om uppföljningen av genomförandet av planen,"

Fastän klimatfrågor är centrala på många sätt även i Pargas program, har vi ändå allmänt ansett att vattenkvaliteten i Skärgårdshavet är den största anledningen till bekymmer när det gäller tillståndet av miljön. Det uppskattas att ca 500 ton fosfor per år hamnar i Skärgårdshavet främst genom floder som mynnar ut i havsområdet. Under århundradenas lopp har en väldig näringsämnesbelastning hamnat i havet.

Pargas har historiskt sett varit ett starkt fiskeområde. År 2021 avlägsnade yrkesfisket i Finland genom fiske av vildfisk över 450 ton fosfor ur Östersjön, vilket är nästan samma mängd som uppskattas hamna i Skärgårdshavet varje år som spridd belastning. Skärgårdshavets andel av denna mängd var uppskattningsvis 85 ton fosfor. Antalet yrkesfiskare i Skärgårdshavets område har dock rasat häftigt; ännu vid millennieskiftet fanns det ca 200 yrkesfiskare i Åboland, idag endast 56. Med andra ord avlägsnades fisket tidigare varje år antagligen en flerfaldig mängd fosfor från Skärgårdshavet jämfört med nuläget.

En ökning av fiske av vildfisk och användning av den som mat skulle också vara ett av de effektivaste sätten att minska mängden näringsämnen i Skärgårdshavet och påverka havets tillstånd. Att beakta yrkesfisket skulle även vara till fördel för staden med tanke på image. Problemet är att hitta nya fiskare – hur ska man få unga människor in i branschen när till exempel sälen och skarven skapar hotbilder för fisket? En annan utmaning är ändra människors matvanor. Stadens möjligheter att påverka utvecklingen är begränsade. Åtgärder skulle uttryckligen behövas från statsmakten. Jord- och skogsbruksministeriet har i anslutning till

detta utarbetat programmet för främjande av inhemsk fisk vars mål är att utöka utbudet och andelen av inhemsk fisk på ett hållbart sätt.

Utöver åtgärder med syftet att revitalisera fisket är det viktigt att Pargas också i fortsättningen är med i projekt där vass (näringsämnen) tas bort från havsvikarna. Genom att skörda en hektar av vass på sommaren avlägsnas i medeltal 80 kg kväve, 7 kg fosfor samt ca 2 300 kg kol.

Kompletterande material	Arbetsversion av Pargas klimat- och miljöprogram + förteckning över förslag till åtgärder (endast för nämndens ledamöter för kommentarer)
Föredragande	Tf. miljövårdschef Petri Huovila, tfn 050 464 6866 fornamn.efternamn@pargas.fi
Beslutsförslag	Bygg- och miljönämnden beslutar att som sitt utlåtande framföra till stadens arbetsgrupp för klimat- och miljöprogram att programutkastet är ändamålsenligt sammanställt. Nämnden önskar dock att programmet i åtgärderna för att skydda Skärgårdshavet skulle beakta avlägsnandet av den befintliga näringsämnesbelastningen ur havet som den viktigaste åtgärden. Därför borde klimat- och miljöprogrammet för skärgårdsstaden Pargas särskilt föreslå åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att revitalisera fisket av vildfisk och avlägsna vattenväxtlighet (till exempel projekt för att ta bort vass). Med dessa metoder kan den befintliga näringsämnesbelastningen avlägsnas effektivare. Nämnden ger eventuella övriga kommentarer och beslutar om dem på mötet på basis av den respons som inkommit från nämndens ledamöter på förhand.
Beslut	Föredraganden föreslog att bygg- och miljönämnden remitterar ärendet för vidare utarbetning av klimat- och miljöprogrammet. Bygg- och miljönämnden remitterade ärendet. _____
Delgivning	Arbetsgruppen för klimat- och miljöprogram